

El soldat Sartre

Sartre ha tornat a ser notícia en la premsa francesa: es tracta d'un dietari inèdit que va escriure durant la seua època de soldat.

EL TEMPS en presenta uns extractes.

Un text inèdit de Sartre acaba d'aparèixer a França. Alette Elkaïm-Sartre, la seua filla adoptiva, s'ha encarregat de publicar-lo, com ha fet amb els altres inèdits ja existents a la llum.

Aquest text feia trenta anys que el conservava un bibliòfil que, pel juny de l'any 1991, es posà en contacte amb Alette Elkaïm per informar-la sobre l'existència d'aquests escrits del seu pare. Pareix que n'hi ha nou d'inèdits, encara introbats. Hi ha qui diu que es perderen quan l'OAS (Organització de l'Exèrcit Secret) escorcollà sa casa del carrer Bonaparte 42, a París. Com que Sartre va canviar de domicili, també podria ser —com diuen uns altres— que es barrejaren amb les coses llençades.

El nou text de Sartre és un dietari de guerra que l'escriptor elaborà als trenta-quatre anys quan —del setembre del 1939 al juny del 1940—, participà en la Segona Guerra Mundial. Alimentat del conflicte bèl·lic, el dietari desenvolupa també reflexions sobre la situació personal de l'escriptor i pensaments sobre la vida i la mort. Compara aquesta guerra amb l'anterior, la del 14-18. Així Sartre se situa a cavall de dues postguerras: entre el seu passat, del qual recorda la refeta del primer conflicte mundial, i el seu futur, que es tradueix en il·lusions sobre la fi de la guerra del 40-45.

Durant aquesta època de combats, l'escriptor esdevé un ésser força solitari. Deu fugir la realitat del moment per reflexionar i per transcendir els seus pensaments. Comença comprenent la guerra com un parèntesi de la vida. Els seus pensaments se centren també en idees com la soledat, la nuesa, la mort, la dignitat humana, etc. Per poder suportar la guerra es refugia en la doctrina optimista de l'estoïcisme, que considera més una trama psicològica que no una lliçó teòrica. Endemés comença a creure en l'existència d'un destí segons el qual tot allò que li ocorria en

aquella època, era una etapa que havia de passar obligatòriament, tot contradient, doncs, la idea de l'existencialisme per poder sobreviure una situació extrema en què no es podia pas permetre de pensar que l'home, quan naix, és solament matèria deslligada de tota força superior.

La soledat el va dur també a valorar encara més les seues relacions amoroses: amb la muller, Simone de Beauvoir, anomenada *Castor* pels seus amics, i amb l'amant, Wanda. Sobretot les cartes de Simone de Beauvoir l'ajudaven a trobar una esperança i li feien oblidar un moment les seues reflexions filosòfiques per tornar als esdeveniments del conflicte bèl·lic sobre els quals *Castor* l'informava.

Ni ell, ni cap altre soldat no coneixien la situació real en aquell moment. Fins al punt que no veien cap ferit. Era una "guerra fantasma" o "kafkiana": és a dir, absurda. És ben curiosa

la reacció dels soldats: tot i considerar aquest conflicte inútil, no podien oblidar-se'n. L'interioritzaven i es creaven una fita necessària: la d'eliminar l'enemic, no per raons polítiques, sinó per donar sentit a allò que vivien.

Durant l'època de soldat, l'escriptor també va reflexionar sobre la seua relació amb el Partit Comunista. "Hi hagué un temps que hi jugava [amb el Partit Comunista Francès]. En un altre moment me'n vaig desviar; amb tot, es convertí per a mi en una mena de remordiment".

Totes aquestes reflexions i comentaris, nascuts d'una situació límit en la vida, foren l'embrió de les seues creacions posteriors com és *L'Être et le néant*, on la mort adquireix un lloc important. El començament de la guerra coincidí amb el període d'efervescència de la seua producció literària, amb l'època en què s'afermà com a escriptor. En els seus temps lliures Sartre va continuar creant el primer volum de *Chemins de la liberté*. Ja havia publicat *La Nausée*, *Le Mur*, i alguns textos de filosofia. Però encara li'n quedaven molts per a acabar la seua producció literària.

Els dietaris de guerra són l'inici d'una obra literària densa. L'escrit ara descobert ens ajuda a endinsar-nos en el món sartrià però sobretot a comprendre el naixement de la seua filosofia. **Laia Climent**

